

consecvență în folosirea lui este limba rusă. Trebuie remarcat că în diferite limbi se întrebuințează cu diferite grupuri de cuvinte. Posibilitățile de înlocuire a lui sint următoarele: «k + dativ», «o + acuzativ», «o + locativ».

În capitolul X și XI se studiază instrumentalul de loc cu și fără prepoziții. Fără prepoziții instrumentalul exprimă drumul pe care se mișcă obiectul. Cu diferite prepoziții acest instrumental precizează locul acțiunii. Din sensul de bază s-au dezvoltat alte sensuri derivate.

Capitolul XII se ocupă de instrumentalul pe lângă substantive deverbative și adjective. Această valoare a instrumentalului este proprie limbilor literare și lipsește cu desăvârșire în dialecte.

Capitolul XIII se ocupă de procesul de adverbializare a instrumentalului. Cercetările s-au făcut pe baza materialului limbii polone, care oferă o mare bogăție de exemple pentru urmărirea diferitelor tipuri de adverbializare a acestui caz. Ultimul capitol cuprinde, în mod sistematizat și concis, concluziile generale asupra cercetării.

Lucrarea mai conține un tabel al izvoarelor folosite din toate limbile slave, de la cele mai vechi monumente scrise ale slavei vechi și continuând cu operele cele mai reprezentative ale literaturilor vechi și contemporane ale tuturor limbilor slave.

În reproducerea exemplelor s-au strecurat unele greșeli, cum ar fi, pentru limba sirbo-croată, înlocuirea literei T mare (é) cu litera t mic (d), în transcrierea numelui lui Ivo Čipiko din literatura sârbă (p. 91), sau transcrierea cu literă mică a substantivelor proprii Целадин (p. 135) și Шурка (p. 136), ori cu literă mare a substantivelor comune, de ex. чинак (p. 96). Tot în această pagină, în loc de *утекла* a apărut *текла*, cele două verbe având sensuri cu totul diferite.

Monografia *Cazul instrumental în limbile slave* este o contribuție prețioasă la cunoașterea valorilor principale și derivate ale instrumentalului în toate limbile slave, a liniei și perspectivei de dezvoltare ale sensurilor, la cunoașterea raportului între sensul gramatical și funcțiile sintactice ale instrumentalului, a procesului de dispariție a unor sensuri și înlocuirii cu alte construcții la cunoașterea procesului de adverbializare a instrumentalului.

Acestei lucrări colective i se adaugă, așa cum se arată în prefață, monografia *Locativul în limbile slave*, efectuată de colaboratorii Institutului, precum și lucrarea despre dativ în slava veche și rusă veche, publicată în volumul al XIII-lea din «Ученые записки» ale Institutului de slavistică al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Vojislava Stojanović

S. D. Nikiforov, **Limba paleoslavă**, traducere din limba rusă de I. D. Negrescu, Editura Centrului mitropolitan al Olteniei, 1956, 117 p.

Apariția acestei traduceri merită să fie relevată deoarece, ca manual didactic destinat studenților din învățământul superior, este un instrument ce poate fi consultat cu un real folos.

Slava veche, disciplină de bază pentru studiul slavisticii, nu s-a bucurat în trecut, la noi, de atenția cuvenită. Regimul burghez ignora în mod voit relațiile româno-slave și nu acorda sprijinul cuvenit studiilor de slavistică. Realizările în acest domeniu sînt doar rodul strădaniilor unor neobosiți cercetători, conștienți de misiunea lor de deschizători de drumuri, pionieri în acest domeniu.

Primul manual de slavă veche din țara noastră (curs litografiat) aparține marelui slavist Ioan Bogdan și este intitulat *Morfologia limbei paleoslovenice*, cu un fragment din Codex Zographensis, București, 1892, V + 65 p.